

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Summa Jurisprudentiae Sacrae Universae, Seu Jus
Canonicum, Secundum quinque Decretalium Gregorii
Papae IX. Titulos explicatum**

Pichler, Vitus

Bibliopolarum Augustanorum, 1723

VD18 VD18 12190187-ddd

Titulus VI. Qui Clerici vel Voventes matrimonium contrahere possunt.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98739](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98739)

vel ex natura rei, vel de facto, vel etiam de jure, consequenter si turpis sit, v. g. *duco te, ut hircocervum capias*: ut montem aureum in dotem afferas: ut patrem tuum occidas, hereticus fias &c. valet Matrimonium statim ut absolutum, & non vitatur; vitatur tamen modus, h. e. pro non adjecto habetur; sicut de conditione impossibili & turpi diximus, arg. c. fin. h. 1. 3. Si modus sit turpis, & substantiæ Matrimonii contrarius, v. g. *duco te, ut generationem proles positivè impedias*: ut ad adulterandum te prostituas: ut rupto Matrimonio discedas &c. tunc probabilius vitatur Matrimonium ipsum, & redditur nullum, sicut per conditionem turpem substantiæ Matrimonii contrariam, arg. c. fin. cit. & l. 14. §. 1. ff. de usu & habit. Ratio est, quia sub tali modo contrahentes per unum indivisibilem contractum se simul ad Matrimonium, & ad Matrimonii eversum, obligare intendunt; quod implicat, ut ferio fiat. Ita quoque sentiunt Sanch. l. 5. d. 10. n. 5. Laym. Coninck, Filiuc. Barb. Zœf, Pirhing, Engel, König, P. Kugler de Matrim. n. 156, contra Hurt. Perez, Sor. Palao, P. Wiestner, P. Schmalzgrueber h. n. 144. Oppones cum his 1. Matrimonium sub modo turpi substantiæ Matrimonii contrario pro priori jam est constitutum, & illi jam in suo esse constituto supervenit primum pro posteriori dictus modus: ergo non potest vitare Matrimonium jam prius in suo esse constitutum. 2. c. fin. cit. tantum loquitur de conditionibus: ergo extendi non debet ad hujusmodi modos. 3. ad 1. N. Ant. nam uno eodemque actu realiter tenditur simul in Matrimonium, & in modum Matrimonii eversum; licet ratione nostra concipiatur modus esse posterior, & una obligatio fingatur prior ad alteram: vel, licet executio modi esset posterior Matrimonio, tamen obligatio ad ponendum modum, Matrimonii eversum, ponitur simul uno & eodem actu realiter. Ad 2. Eadem reperitur ratio in modo Matrimonii everfivo, quæ in conditione Matrimonii everfiva: ergo idem de tali modo, quod de conditione substantiæ Matrimonii contraria, in d. c. fin. statui censendum est; ubi enim est eadem ratio, debet esse eadem Juris dispositio; præsertim cum ex natura sua repugnet, ut quis eodem actu velit rem, & aliquid eversum rei.

16 Dico 7. Si Matrimonium contrahatur sub causa, non suspenditur, nec vitatur, sed regulariter statim valet, sicut ultimæ voluntates, sive dein causa sit vera sive falsa, honesta vel turpis, possibilis vel impossibilis. Ratio est partim, quia Matrimonium non est minus favorabile, quam ultimæ voluntates: sed ultimæ voluntates per adjectionem causæ nec suspenduntur nec vitantur. §. 31. Inst. de Legat. partim quia causa non spectat ad substantiam contractus Matrimonialis, sed solum ad qualitatem accidentalem. Nec obstat, quod alii contractus causa non subsistente resolvantur juxta c. 60. de Lib. IV. R. P. Vini Pichler.

appellat, ubi dicitur quod cessante causa cesset effectus; quia in favorem Matrimonii, sicut ultimarum voluntatum, aliud est de Jure statutum. Dixi regulariter; nam excipitur 1. Nisi causa sit finalis, eaque falsa. 2. Nisi causa consistat in errore circa substantiam personæ, vel conditionem ejus servilem. 3. Nisi causa adjiciatur per modum conditionis, ut si dicas, *ducam, vel duco te, quia 1000. afferes in dotem*. Ratio harum exceptionum est, quia tunc censetur causæ existentie alligari consensus. Neque dicas, contrahentem nunquam consensurum, si sciret, causam non subsistere: ergo ei semper alligat consensus. Nam N. Conf. non enim attenditur, quid faceret facta hypothese, si sciret, sed quid actu intendat facere: sed actu intendit Matrimonium, licet habitualiter ita sit constitutus, ut non intenderet, si sciret, causam non subsistere.

Dico 8. Si Matrimonium contrahatur 17 sub vel cum demonstratione, sive vera sive falsa, honesta vel turpi, possibili vel impossibili, pariter nec suspenditur Matrimonium, nec vitatur. Hujus assertionis propter paritatem sunt eadem probationes, quæ prioris, cum l. 17. l. 33. ff. de condit. & demonstr. Eadem exceptiones. Eadem fere objectiones & responsiones, quas adduximus pro præcedente.

TITULUS VI.

Qui Clerici vel voventes Matrimonium contrahere possunt.

SUMMARIUM.

1. 2. Ordo Sacer, & Professio Religiosa, involuntæ Votum Solenne castitatis, per quod inducitur impedimentum dirimens Matrimonium: per alia vota, Castitatis, Religionis &c. simplicia solum impediens.
3. Obligatio ad vitam calibem apud Clericos Sacro aliquo Ordine initiatus est Juris Ecclesiastici.
4. Votum annellentis susceptioni Ordinum Sacrorum, ex quo illa immediate oritur regulariter.
5. 6. Ordo sacer (etiam in Ecclesia Græca) dirimit Matrimonium contrahendum, sed tantum ex Jure Ecclesiastico.
7. 8. 9. An etiam collatus infanti, puero, metum passio, vel positivè invito.
10. Vel ignorant, ex præcepto Ecclesiæ votum continentie perpetua, vel impedimentum dirimenti, annexum esse Ordini Sacro.
11. 12. 13. Votum solenne Professionis Religiosæ dirimit Matrimonium contrahendum, imò & contractum præcisè Ratum, sed Jure Ecclesiastico tantum.
14. Vota autem simplicia Societatis JESU dirimant quidem contrahendum, non verò contractum Ratum.
15. Votum simplex Castitatis, Religionis, Ordinis Sacri, non nubendi, an & quomodo impediatur.

M

diat Matrimonium contrahendum vel contractum.

16. 17. Vel dirimas Sponsalia post vel ante votum inita.
18. 19. Probabiliter hoc votum etiam praevalet, & dirimit Sponsalia postmodum contracta, licet his accedat defloratio, & sponsa fuerit ignara voti, & grave damnum aliter, nisi Matrimonio, non reparabile incurrat.
20. 21. Emittere votum Religionis post Sponsalia non tenetur, imò nec potest licite, prius contrahere Matrimonium Ratum, ac tum primum ingredi Religionem.

¶ Sciendum 1. à Sponsalibus & Matrimonio, tum absolute tum conditionate initis, jam gradum fieri ad declaranda residua impedimenta Matrimonii. In hoc titulo produntur duo dirimentia, nempe Ordinis Clericalis, & Voti solennis, seu Professionis Religiosae, & unum impediens, scilicet Voti simplicis Castitatis vel Religionis &c. Igitur

De Impedimento Ordinis Sacri.

2. Sc. 2. Certum esse, quòd Ordo non-sacer, seu non-major, uti sunt prima Tonsura, & quatuor Minores; Ostiarius, Lectoratus, Exorcistatus, & Acolythatus, non dirimat vel impediatur Matrimonium, eò quòd non obliget ad continentiam extra Matrimonium servandam, seu ad Calibatum. Cum verò ad calibatum hunc, seu ad vitam sine conjugio castam Ordines majores, qui etiam propterea vocantur Sacri, quòd specialiter hominem per huius castitatis obligationem consecrent DEO, adstringant, scilicet hodie Subdiaconatus, & ab initio Ecclesiae statim Diaconatus, Presbyteratus, & Episcopatus, can. 1. §. 8. d. 27. can. 3. 10. d. 31. can. 1. §. 11. d. 32. can. ult. d. 60. c. 9. de atar. & qual. c. 2. de Cleric. conjug. Clement. un. de consang. Trid. s. 24. de Ref. Matrim. can. 9. hinc quaeritur 1. quo Jure introductus sit calibatus Clericorum in Sacris constitutorum. 2. Ex quo capite, an ex voto, vel praecepto Ecclesiae, adstringantur ad castitatem, & vitam calibem, h. e. sine conjugio. 3. An, & quo Jure Ordo sacer & inde orta ad continentiam obligatio, dirimat Matrimonium. 4. An etiam sit impedimentum dirimens respectu illius, qui in infantia, vel impubertate, cum vel sine scientia obligationis ad castitatem Ordinibus Sacris annexae, aut qui ex gravi metu injuste incusso, ordinatus & Majoribus initiatus est.

3. Dico 1. Clerici in Sacris constituti ad vitam calibem non Jure Divino, sed Ecclesiastico tantum obligantur, S. Thomas, Scotus, Suar. & cum his plerique alii; quia nulum existat Jus & Praeceptum Divinum Positivum (bene tamen Ecclesiasticum, uti vidimus.) Accedit, quòd Trident. lo. cit. id insinuet per verba, non obstante Lege Ecclesiastica vel Voto: & quòd Ecclesia possit ac soleat cum illis ad Matrimonium dispensare, imò Graecis semper permiserit cohabitare uxori-

bus ante susceptos Ordines Sacros ductis, c. 6. de Cleric. conjug. Oppones 1. Jus Divinum & Naturale vult, ut, qui sacra tractant & ministrant, ac servitiis Divinis specialiter consecrati sunt, ab omni carnali commercio sint mundi, & non habeant cor divinum erga uxores & DEum; qui enim uxorem habet, sollicitus est circa ea, quae uxori & Mundi sunt, & divisus est. 1. Cor. 7. Nec est immaculatus. 2. Antiquissima est traditio & consuetudo Ecclesiae, ut saltem Diaconi, Presbyteri, & Episcopi continentes vivant, ac saltem sine usu Matrimonii; ergo signum est, quòd hæc obligatio ab ipso Christo sit introducta. 3. ad 1. Quamvis Jus Divinum & Naturale propter allatas & alias similes rationes dicter, valde conveniens esse, ut DEI & Ecclesiae Ministri in calibatu & continentia vivant, inde tamen non eruitur praeceptum. Ad 2. N. Conf. nam & Jejunium Quadragesimale jam ab ipsa origine Ecclesiae, & à temporibus Apostolorum traditum ac observatum est, & tamen propterea nemo facile dixerit, illud esse Juris Divini.

Dico 2. Obligatio Clericorum in Sacris existentium ad continentiam & vitam calibem regulariter immediate descendit ex voto, Sacris Ordinibus ab Ecclesia annexo, Suar. 10. 3. de Relig. l. 9. c. 17. n. 4. 6. cum S. Th. Bellar. Laym. Zoes. Krimer, & aliorum communi, contra Scotum & Scotistas, qui illam non voto, sed Ecclesiae praecepto immediate tribuunt, quamvis Sporer de Matrim. n. 46. dicat, se alibi docuisse, obligationem continendi ex voto, inhabilitatem verò ad Matrimonium ex Lege Ecclesiastica tantum descendere. Item contra Petz. Conink, Valleng. &c. qui eam ex utroque tam ex voto quam ex praecepto Ecclesiae putant provenire. Prob. 1. Qui Sacris initiatur, ex voluntate Ecclesiae debent emitte- re votum castitatis, vel expresse vel tacite, uti patet partim ex can. 1. d. 28. ibi: nullum facere Subdiaconum presumant Episcopi, nisi qui se viturum caste promiserit: partim ex Praxi Ecclesiae, juxta quam olim expresse mittebant votum, hodie verò solum tacite, uti constat tum ex can. 1. cit. & Juribus n. 2. allegatis, item ex communi sensu Ordines Sacros suscipientium, qui consent se vovere castitatem, & si eam violant, etiam violati voti se reos exultimant. 2. Ex c. 6. de Cler. conjug. ibi: Orientalis Ecclesia votum continentiae non admittit: ergo supponit Pontifex, in Ecclesia Occidentali seu Latina votum hoc admitti & emitte saltem tacite in susceptione Sacrorum Ordinum, 3. Ex c. un. in 6. & Extrav. Antiqua Joan. XXII. de Voto, ubi dicitur, votum per susceptionem Sacri Ordinis, sicut per Professionem Religiosam, solennizari, seu reddi solenne, ita ut Matrimonium dirimat: ergo suscipientes Sacrum Ordinem emittunt votum solenne castitatis, & sunt inhabiles ad Matrimonium, sicut obligati ad castitatem: scilicet immediate; & quamvis enim Ecclesia velit & jubeat hoc

hoc votum emitti, & sic etiam mediata ex præcepto Ecclesiæ oriatur dicta obligatio & inhabilitas, immediate tamen & directe provenit utraque à voto, quod ab Ecclesiâ solennizatum est. Addidi tamen, *regulariter*, nisi nimirum suscipiens Ordinem Sacrum positivè excluderet votum, continentiam vovere nolendo, vel, uti probabile est, judicaret erroneè, illud non esse annexum Ordini sacro, quem suscipit; quia qui positivè non vult vovere, utique nec tacite emittit votum, uti nec ille, qui judicat erroneè, se suscipiendo Ordinem Sacrum non emittere votum; cum errantis nullus sit consensus; nisi voluntatem generalem habeat eo modo suscipiendi Ordinem Sacrum, quo modo vult Ecclesiâ eum suscipi: iste enim re ipsa vult vovere per intentionem generalem prævalentem, qualis in foro externo semper adesse præsumitur, si de opposito non constet. Ceterum casu quo quis per accidens non facit votum continentie in susceptione Ordinis Sacri illud positivè excludendo, nihilominus obligatur ad continentiam, & sit inhabilis ad Matrimonium, non quidem vi voti, sed immediate ex præcepto & constitutione Ecclesiæ. Suar. Laym. Krimer l. 4. n. 945, 954. Quid sentiamus de eo, qui erroneè judicavit, non dari, vel ignoravit, legem Ecclesiæ, votum continentie Sacris Ordinibus annexentis, patebit uberius ex n. 10. Oppones, si votum castitatis est annexum Ordini sacro ex præcepto & Lege Ecclesiastica, tunc ordinatus contra castitatem peccans, non modo contra votum, sed etiam contra legem Ecclesiæ saltem mediata peccabit: sed duplex hoc peccatum nemo agnoscit. & N. Ma. quia legi Ecclesiæ jam satisfecit, qui tacite vovit continentiam in susceptione Ordinis Sacri: postea verò solum votum stringit.

f. Dico 3. Ordo sacer dirimit Matrimonium contrahendum. 2. Solo Jure Ecclesiastico. 3. Etiam in Ecclesia Græca. 4. Non verò dirimit jam contractum, licet sit Ratam duntaxat. Pars 1. decisa est in *can. 1. d. 32. h. 1. c. un. & Trid. can. 9. cit.* scilicet quia votum solenne sibi habet annexum, vel, si positivè quis excluderet votum, Matrimonium contrahendo obstat Lex Ecclesiæ. 2. Constat ex *assertione 1. & 2. cum Ordo sacer ex natura sua non sit incompatibilis cum statu Matrimoniali, & cælibatus solum Jure Ecclesiastico sit præceptus ordinatis; votum verò per se non dirimat Matrimonium, ut patet in voto simplici; solennitas autem voti, ex qua habetur impedimentum dirimens Matrimonii, introducta sit solo Jure Ecclesiastico. c. un. & Extrav. cit.* 3. Eritur partim ex *can. Apostolorum 25. quem Patres Synodi VI. relati in can. 7. d. 32. intelligunt etiam de Orientali seu Græca Ecclesiâ: partim ex usu & consuetudine Orientalis Ecclesiæ satis declarante, quòd Jus Ecclesiasticum etiam in Clericis Græcis non solum prohibeat, sed etiam*

irritet Matrimonium post susceptos Sacros Ordines contrahendum. Id quod probat Azor p. 1. l. 13. c. 12. q. 5. Pignat. 10. 8. *consul.* 81. n. 33. & alii. Id speciale habent Græci, quòd, si jam constituti in Matrimonio postea primùm admittuntur ad susceptionem Sacri Ordinis, etiam Presbyteratus, uti Matrimonio, & uxoris cohabitare licet possint s. 6. de Cleric. *conjug.* 4. Est iterum decisa in *Extrav. cit.* quia, ut ibi ait Pontifex, nec Jure Divino, neque sanctionibus Ecclesiasticis, vis ista, nempe dissolvendi Matrimonium, etiam Ratum tantum, SS. Ordinibus reperitur concessa. Quid juris sit, & quas pœnas incurrant, qui in Majoribus constituti volunt, aut attentant Matrimonium contrahere, discas ex *sit. III. de Cler. *conjug.* lib. III.*

Oppones 1. In *can. 13. Synodi VI. relato in can. 13. d. 31.* sic habetur: Nos antiquum sequentes canonem Apostolicæ diligentia, & constitutiones, Sacrorum virorum legales nuptias amodo valere volumus. Confirmatur: in *can. 8. d. 28.* ita loquuntur PP. Concilii Ancyran: Diaconi quicumque, cum ordinantur, si in ipsa ordinatione protestati sunt, dicentes, velle se habere uxores, nec posse se continere; hi, si postea ad nuptias venerint, maneat in Ministerio, propterea quòd his Episcopus licentiam dederit. Ergo Sacris Ordinibus initiati validè adhuc Matrimonium contrahunt etiam de Jure Ecclesiastico, saltem in Ecclesia Græca. 2. In *can. fin. d. 31.* refertur, Orientalis Ecclesiæ Sacerdotes, Diaconos, atque Subdiaconos Matrimonio copulari: ergo in Ecclesia Græca Ordo sacer prius susceptus non dirimit Matrimonium contrahendum. 3. Continentia & abstinentia à Matrimonio est res consilii, non præcepti. 1. *Cor. 7. v. 25.* & eam ipse Christus noluit esse sub præcepto Ecclesiæ: ergo, si Clericis est præcepta, est alio Jure, Naturali aut Divino, & non Ecclesiastico præcepta, ac pro impedimento dirimente introducta. 4. Professio Religiosa dirimit Matrimonium jam contractum, & Ratum tantum: ergo etiam Ordo sacer; quia etiam habet annexum votum solenne castitatis, sicut Professio Religiosa. & ad 1. Ille canon est unus ex *Trullanis*, ut vocant, qui nunquam sunt approbati, sed à Sergio Pontifice aperte reprobati; nec sunt canones Synodi VI. sed post illam à quibusdam Episcopis in Trullo, Imperatoris Palatio cusi. Nec illum canonem 13. recepit Adrianus Papa *can. 5. d. 16.* quia ibi *s. sextam* non sua, sed Tharassii Patriarchæ verba ponit. Vel dic, eum quidem approbasse Synodum VI. at non appendicem Trullanam. Ad Confirmationem: vel per illa verba, *velle se habere uxores*, intelligitur, quòd velint ordinati retinere uxores, & uti Matrimonio, quod in Ecclesia Græca est permissum: vel illa verba, *si postea ad nuptias venerint*, denotant Matrimonium invalidè de facto attentatum, non de Jure fuisse contractum validè; quòd autem relinquendi in ministerio dicantur, sensus est, quòd ab Ordine non sint deponendi; imò cum

cum licentia Episcopi etiam actus Ordinis exercere possint: vel, quod mihi planissimum videtur, dicendum, quod tunc temporis in Ecclesia Græca adhuc penes Episcopos fuerit potestas dispensandi cum ordinatis ad valide contrahendum; qua dispensatione seclusa invalide contraxissent. Ad 2. *Matrimonio copulari*, non tantum significat Matrimonio conjungi per contractum, sed etiam matrimonialiter conjungi per copulam & usum Matrimonii: in quo posteriori sensu respectu Ecclesiæ Græcæ intelligendus est *d. canon.* (si tamen sit authenticus) conformiter *c. 8. de divor.* Ad 2. *dist. Ant.* est res consilii antecedenter ad præceptum Ecclesiæ. *c. Ant.* post præceptum Ecclesiæ, quod tamen neminem stringit absolute, & nisi quis sponte velit suscipere ordines sacros. *N. Ant. & Conf.* Admitto, quod Ecclesia per se invitum nullum cogere per suum præceptum absolute possit ad continentiam & abstinenciam à Matrimonio; potest tamen & defacto solet adstringere omnes, qui libere suscipiunt statum tam sanctum, Divinis ministeriis dicatum. Ad 4. Quod Professioni Religiosæ ea vis sit indita, habetur definitum ab Ecclesia: nihil autem reperitur de tanta vi SS. Ordinibus insita. Et Jus irritans actum semel validum extendi non debet ad casum in Jure non expressum.

7 Dico 4. Ordo sacer collatus infanti ante usum rationis, quamvis juxta communem valeat, tamen non inducit obligationem continentiae, & impedimentum dirimens Matrimonii, nisi annos discretionis adeptus ratificet susceptionem Ordinem. 2. Probabilis tamen tam obligationem continentiae quam impedimentum Matrimonii inducit collatus puero, seu impuberi, jam sufficientem rationis usum habenti, & scienti, votum esse annexum Ordinibus. 3. Uti & collatus illi, qui per metum gravem injuste incussum adactus est ad susceptionem Ordinis Sacri. 4. Quamvis positive invito, vel vim absolutam passio, aut alias invalide collatus dictam obligationem & impedimentum non invehit. Partem 1. tenet communis contra Palud. & Rebellum. Ratio; quia obligatio ad vitam cælibem & inhabilitas ad Matrimonium in Ordinatis provenit ex Lege Ecclesiastica, vel immediate, vel, ut nos sentimus, regulariter mediate, scilicet mediante voto solenni, quod Ecclesia annexuit Ordinibus Sacris: sed infans nec voti, nec Legis Ecclesiasticæ, est capax: nec Ecclesia vult, imò lege ordinaria nec potest aliquem adstringere ad cælibatum, & arcere à Matrimonio absolute ac independenter ab ejus consensu, propter rei arduum, quam ipse Christus & Apostolus solummodo suavit, non præcepit. *can. 5. d. 28. can. 11. 12. d. 32. can. 13. caus. 32. q. 1. c. 9. de dat. & qual.* Partem 2. tuerentur Suar. Coninck, Dian. Tambur. Sor. Palao, Pontius, & alii multi, contra Sanch. Barb. Zos. Pirhing &c. apud & cum P. Kugler. n. 1747.

& probant 1. Impuberes sunt capaces tam voti Castitatis, Religionis ingrediendæ &c. quam Legis Ecclesiasticæ: ergo etiam obligantur voto, per Legem Ecclesiasticam Ordinibus Sacris generaliter & sine exceptione impuberum annexo, licet illud solenne sit & inducens inhabilitatem ad Matrimonium, si Sacros Ordines libere & scienter suscipiant. 2. Obligantur voto tantè emissò de Jure Naturali: ergo & Positive Ecclesiasticò; cum illud hoc Jure nullibi irritetur. 3. Ex *can. 120. caus. 1. q. 1. ibi; par. ri ad Sacros Ordines nullatenus admittantur*, ut tanto periculosius cadant, quanto citius confitentur ad altiora festinant: ergo obligantur ad continentiam, licet Ecclesia vetet eos admitti ad hoc votum, & istud non est irritum. Partem 3. amplectuntur Abb. Gasp. Hurtad. Vasq. Guttier. Tambur. Pontius & alii apud & cum P. Schmalzgrueber *h. t. n. 17.* contra Sanchez, Suar. Henriq. Perez, Coninck, Bonac. Gob. Barb. Zos. Pirh. *h. t. n. 2.* eamque suadent 1. Vota simplicitate libere, licet non sponte, seu absque gravi metu facta, spectato Jure Naturali valent omnia: ergo etiam votum solenne continentiae Ordinibus Sacris annexum valet, licet metu extortum, & sic non sponte factum sit, modo non sit irritatum à Jure positivo Humano: sed ab hoc irritatum esse nullibi reperitur: ergo. Primum *Ante*, supponitur hic, alibi sufficienter jam probatum; cum Jure Naturali plus non requiratur, quam voluntas absolute libera: contra autem voluntas per metum sit adhuc voluntas absolute libera, ut nemo negat. Adverto tamen cum Suar. *10. 3. de Relic. h. t. c. 17. n. 33.* cum, qui per metum directè ad extorquendum ipsum votum, & non tantum ad susceptionem Ordinis, incussum adigeretur, forte non fieri inhabilem ad Matrimonium valide contrahendum; eo quod tale votum in ratione voti solennis probabiliter non valeret propter paritatem cum voto solenni Religionis. 2. Ordo sacer non obstante gravi metu injuste incusso collatus valet juxta omnes fere: ergo & votum solenne illi annexum & inhabilitas ad Matrimonium; quia accessorium naturam sequi con- gruit principali. *c. 42. de R. J. in 6. Et: cum principalis causa non confilii, ne ea quidem, que sequuntur, locum habent. l. 120. ff. eod.* Utraque pars posterior assertionis procedit, etiam impubes, vel per metum ordinatus, postea pubertatem adeptus, vel cessante metu, non ratificaverit specialiter sibi collatum Ordinem. Pars 4. Est omnium teste Suarez; quia Ordo per vim absolutam & positive invito confertur invalide, uti reliquis Sacramenta. *arg. c. 3. in f. de Baptis. quod autem nullum est & invalidum, nullum producit effectum, impedimentum, aut obligationem.* per *c. 52. de R. J. in 6.* Qui ergo propter vim præcisam est invalide ordinatus, licet ipse putet, se valide ordinatum non contrahit impedimentum dirimens Matrimonium.

Matrimonii, nec obligatur ad castitatem ex voto simplici. Idem tene de illo, qui ex alio capite est invalidè ordinatus, licet in ordinationem consenserit; quia, qui suscipit Ordines libere quidem, sed invalidè, solum indirectè & accessorie vult vovere castitatem: ergo principali non subsistente nec votum castitatis, etiam ut simplex tantum, subsistit. Quidquid sit de Professione Religiosa invalida, vim voti simplicis habente.

8. Oppones 1. Ordo sacer infanti collatus valet: ergo etiam votum continentiae & inhabilitas ad Matrimonium eundem stringet suo tempore; quia accessorium sequitur suum principale. Confirmatur: baptizatus in infantia obligatur postea legibus Ecclesiae, & ad ea, quae Baptismo sunt connexa: ergo etiam ordinatus in infantia ad ea, quae ex Lege Ecclesiastica sunt annexa Ordini Sacro. 2. Vota Religiosa ante adeptam pubertatem non valent, nec obligationem castitatis aut impedimentum Matrimonii inducunt: c. 8. de Regular. Imò hodie nec ante annum 16. aetatis emissæ: ergo nec votum Sacris Ordinibus annexum valet. Confirmatur: non est credibile, quòd Ecclesia ordinatos in impubertate velit adstringere ad votum tam arduum, & ad obligationem perpetuam continendi, ac non nisi à Summo Pontifice auferibilem; cum eos in hac aetate Ordinibus sacris initiari ideo prohibuerit, ne ad continentiam arctentur. Nec est paritas cum aliis votis, quae, licet valeant ab impuberibus emissæ, facile tamen à parentibus vel tutoribus irritari aut rescindi possunt, non item votum solenne castitatis. 3. Leges Ecclesiasticae universim non obligant ad rem valde arduam, quando concurrat metus gravis periculi, v. g. mortis. per c. 2. de observ. jejun. c. 31. de Sent. Excomm. atque in specie ad continentiam perpetuam Ordinibus annexam neminem compellit. per can. 1. d. 31. can. 8. & 10. caus. 20. q. 1. c. 9. cit. Ergo qui ex metu gravi injustè incussò suscepit Ordinem Sacrum, non obligatur ad continentiam & vitam calibem. 4. Vota metu gravi injustè extorta non valent, uti DD. desumunt ex c. 1. & 6. de his, quae vi. Unde & Professio ac vota Religiosa habentur pro irritis, si non sponte edantur. 5. Si non Jus Naturale, saltem Jus Positivum irritat illos actus metu injustè extortos, qui aliquando validi vel nunquam, uti Matrimonium, vel difficillimè, uti Professio Religiosa, rescindi possunt: sed votum solenne Ordinibus Sacris annexum, si aliquando valet, difficillimè & non nisi à Summo Pontifice rescindi potest: ergo. 6. Siquis jam constitutus in Matrimonio adigeretur metu ad suscipiendum Ordinem Sacrum, non obligaretur ad continentiam, sed posset licitè uti Matrimonio, uti fatentur plerique: ergo nec ille obligatur ad continentiam, qui caelebs adhuc injustè adigitur ad Ordinem Sacrum.

9. ad 1. N. Conf. Accessorium non sequitur principale, quando accessorium est separabile tam ex natura rei, quam ex dispositione Juris: votum verò continentiae tam ex natura rei est separabile ab Ordine Sacro, quam ex dispositione Juris, non volentis, imò nec valentis ad illud obligare sine propria voluntate suscipientis Ordinem. Ad Confirm. N. iterum Conf. & parit. Baptismus ex natura rei & Jure Divino annexa est obligatio servandi ea, quae Baptismum consequuntur, & Fides Christiana exigit; imò ipse Baptismus est præcepti Divini, adeoque necessario post adeptum usum rationis ratificandus: e contra Ordini Sacro solum ex Lege Ecclesiastica, quae se ad infantes non extendit, annexum est votum castitatis, nec ipse Ordo est sub præcepto, & ideo infanti collatus non necessario approbandus est. Ad 2. N. rursus Conf. & parit. partim quia de Votis Religiosis est in Jure expressum, quòd ante pubertatis vel 16. annos non valeant, de Voto Ordinibus Sacris annexo non reperitur expressum: partim quia dispar est ratio in hoc posteriori voto; quia per hoc non ita plene se homo adstringit & tradit DEO, neque statum tam difficilem assumit, sicut per vota Religiosa. Accedit, quòd Jura soleant attendere ea, quae frequenter, & non ea, quae raro contingere solent. l. 5. ff. de LL. frequenter autem solebant olim admitti ad Professionem Religiosam, rarissime autem ad Ordines Sacros, ante annos pubertatis; adeoque non censenda sunt irritasse votum Sacris Ordinibus annexum, quando irritarunt vota Religiosa ante annos certos edita. Ad Confirm. N. Ant. quia sine distinctione vult votò continentiae solenni adstrictos, qui Ordinem Sacrum libere suscipiunt. Ex eo, quòd Ecclesia prohibeat Sacris initiari ante annos pubertatis, inferitur potius pro nobis, quòd nempe Ecclesia supponat, impuberibus per Ordinationem imponi onus continentiae nondum satis expertis difficultatem, quae est in hac re. Quòd autem hoc votum solenne difficilius tolli ac rescindi possit, quam alia vota impuberum, non facit, quòd non valide emittatur, sicut olim propterea non fuit invalida Professio Religiosa, antequam pro hujus valore designata fuit certa aetas. Adde, quòd non adeò difficile foret à Summo Pontifice relaxationem etiam hujus voti, in pubertate emissi impetrare, hoc ipso, quòd Ecclesia aliàs tam facilis sit in danda potestate irritandi vota impuberum non solennia. Ad 3. Leges Ecclesiae universim quidem non obligant metu injustè adactos ad aliquid faciendum, quòd principaliter intenditur, si tamen compulsi illud faciunt validè, vult etiam valere id, quòd alteri accessorie à se est annexum, nisi istud accessorium expressè irritet. Vel: universim non obligat metu adactos ad rem arduam, quando alia ratione hoc onus & hanc obligationem tollendi remedium & spes non superest; bene tamen,

men, quando obligationem parata est probato metu injusto iterum tollere per dispensationem aut rescissionem, quam non negat, si metu ad Ordinem Sacrum adactus sentiat nimiam difficultatem in servanda continentia, & liberari petat. Vel: universim non obligat, quando per actum non inducitur certus status; at verò obligat, quando per actum inducitur certus status, & non exprimit, se nolle obligare: in Matrimonio & Professione Religiosa specialiter exprimit, se nolle obligare. Quod ad continentiam perpetuam obligationem inducendam in allegatis canonibus requiratur, ut Ordo sacer voluntate spontanea & modo ordinario suscipiatur, verum quidem est, sed per hoc non irritat, sicut non ipsum Ordinem, ita nec accessorium & annexum continentiam votum; cum coacta voluntas sit adhuc verè voluntas, *can. merito caus. 15. q. 1.* consequenter absolute sufficiens, nisi asseratur lex irritans actum non sponte, sed ex metu gestum. Ad 4. Vota metu gravi injustè extorta, si religiosa sint, de quibus tantum loquuntur *c. 1. & c. 6. cit.* non valent quidem; alia tamen omnia probabilius valent; cum lex irritans actum de Jure Naturali validum extendi non debeat ad actus non expressos, utpote odiosa, & correctoria. Ad 5. *Ma.* universaliter non est vera, sed solum tunc, quando Jus Positivum expressè irritat tales actus, uti irritavit expressè Matrimonium & Professionem Religiosam. Ad 6. *Trans. Ant. N. Conf.* disparitas est, quod conjugatus, si compellatur ad Ordinem Sacrum suscipiendum, jam prius fuerit in possessione usus Matrimonii, qua per injuriam alienam privari non debet, *arg. cit. can. 1. d. 31.* & quod censeatur positivè votum continentiam excludere; calebs verò nec fuerit in possessione, nec positivè censeatur excludere votum continentiam.

- 10 Quares, an invincibiliter ignorans, Ordini Sacro ex præcepto Ecclesiæ annexam esse obligationem continendi perpetuò, obligetur ad continentiam & abstinendum à Matrimonio? R. cum Basil. Pontio per ea, quæ tradit *l. 4. c. 20.* præsertim *n. 10.* contra Sanch, Conink, Gobat &c, probabilius non obligari, nisi actualiter vel virtualiter habeat intentionem generalem suscipiendi Ordinem eo modo, quo Ecclesia præcepit; quamvis fortè in foro externo præsumeretur ordinatus cum notitia hujus obligationis, si ignorantiam non probaret. Sumitur ex *can. 1. cit. d. 31.* & hac ratione, quia obligatio ad perpetuò abstinendum à Matrimonio est onus tam arduum & grave, ut ignorans non censeatur possit ad illud implicite se velle obligare. Oppones 1. Alia impedimenta Matrimonii, saltem non pœnalit, incurruntur ab ignorante: ergo & istud Ordinis Sacri & annexi voti solennis, 2. Qui simpliciter vult Ordinem Sacrum, implicite vult & se resolvit ad onera annexa, v. g. ad recitationem Breviarii, gesta-

tionem habitus &c, etsi illa ignoret: ergo etiam ad continentiam perpetuam, Sicut, qui emittit Professionem Religiosam, obligat se implicite ad onera Religionis etiam ignorata: qui vult fieri Prætor, ad onera suo officio ad hærentia &c. R. ad 1. *N. par.* quia impedimentum Ordinis fundatur in voto, vel saltem in debito & obligatione votendi continentiam: sed votum, & debitum votendi, requirit notitiam ejus, quod votetur, vel votendum est, ac liberum consensum, non verò alia impedimenta, uti affinitatis, clandestinitatis &c. Ad 2. *N. Conf.* non enim est paritas inter onera levius prius ignorata, & inter tam arduum: ad illa merito censeatur aliquis implicite se resolvare, non ad istud: sicut nec ad continentiam perpetuam meò judicio se obligare velle præsumendus esset, qui emitteret Professionem Religiosam invincibiliter ignorans, in ea comprehendi obligationem & votum continentiam. Prætoris officium suscipiens censeatur se obligare ad annexa onera, quæ facile prævidere potuit, & ad alia, quæ æqualiter prævidere non potuit, si non sunt nimis ardua. Jam

De Impedimento Voti, tum dirimente tum impedieme.

Sciendum, per *Votum*, quatenus est impedimentum dirimens Matrimonii, intelligi *Votum* solenne, seu *Professionem Religiosam*, quæ nihil est aliud, quam emissio votorum solennium paupertatis, castitatis, & obedientiæ perpetuæ in quodam Ordine ritè ab Ecclesia approbato, ac vicissim se obligante: per *Votum* verò, quatenus est impedimentum impediens Matrimonii, intelligi votum simplex, seu extra Ordinem Sacrum & Ordinem Religiosum, tum castitatis perpetuæ, tum Religionis ingrediendæ, tum Sacri Ordinis suscipiendæ, tum calibatus in sæculo, seu non nubendi. *Votum solenne* Professionis Religiosæ potest Matrimonium vel præcedere, vel subsequi; & ideo quaritur, num antecedens dirimat Matrimonium contrahendum, & subsequens dirimat jam contractum. Pariter *Votum simplex* castitatis, Religionis &c, potest tam antecedere Matrimonium & Sponsalia, quam subsequi; & idcirco quaritur, an & quomodo impediatur Matrimonium contrahendum; vel dirimat Sponsalia contrahenda, si antecedat: item an & quomodo impediatur Matrimonium jam contractum, vel dirimat Sponsalia jam contracta, si subsequatur, seu emittatur post Matrimonium vel Sponsalia jam prius inita.

Dico 1. *Votum solenne* Professionis Religiosæ dirimit Matrimonium contrahendum, 2. Imò dirimit, seu quoad vinculum quoque dissolvit, Matrimonium jam valide contractum, modò illud purè Ratum, & nondum consummatum sit. 3. Sed de Jure Ecclesiastico tantum in utroque casu.

Pars 1. habetur *can. 11. 12. caus. 27. q. 1. c. 3. c. fin. b. 1. c. un. de Voto in 6. & in Trid. s. 24. de Sac. Matrim. can. 9.* clarè definita. Pars 2. in *can. 27. caus. 27. q. 2. c. 2. 7. 14. de convers. conjug.* atque in *Trid. can. 6. dilucidè iterum est definita pro articulo fidei. Permittitur autem novis conjugibus spatium duorum mensium, intra quod deliberare ipsis conceditur, an Religionem ingredi, vel in Matrimonio perseverare velint illud consummando: imò, licet post duos menses unus vel uterque ingrediatur Religionem (uti potest, si Matrimonium adhuc sit Ratum duntaxat) istud dissolvitur. *c. 7. & 14. cit.* ad quem *sit. 32. libri III.* plura traduntur de hac re. Pars 3. probabilius & communius defenditur cum *Suar. de Relig. 10. 3. l. 2. c. 9. 10. & l. 9. c. 23. n. 20.* contra *Scotum & alios*, qui de Jure Naturali, & contra *Almain. Pignat. & alios*, qui de Jure Divino Matrimonium, vel contrahendum, vel contractum Ratum, dirimi per Professionem Religiosam putant. Prob. 1. negativè; quia non satis probatur, ex Jure Naturali vel Divino introductam esse impossibilitatem vinculi Matrimonii & Professionis Religiosæ (licet usus & actus utriusque se non compatiatur) ut patet in conjugis, qui cum consensu alterius ingreditur Religionem post Matrimonium consummatum, vel qui cum voto simplici continentie contrahit Matrimonium, vel post hoc jam contractum facit votum simplex continentie. 2. Votum solenne Professionis Religiosæ non dirimit Matrimonium contrahendum, vel contractum Ratum, Jure Naturali aut Divino, quia votum est; aliàs etiam votum simplex dirimeret; quod nemo dicit: neque quia solenne; quia solennitas voti non habetur à Jure Naturali aut Divino, sed à solo Ecclesiastico, *c. un. de Voto in 6.* concordante *Extrav. un. Joan. XXII. ed. 3.* Pontifex dispensare potest cum Religiosis ad Matrimonium valide contrahendum, imò jam sæpius dispensavit, uti cum *Ramiro, Monacho simul & sacerdote, ex Regia Arragonum stirpe &c.* sed pontifici non est permissum dispensare in Jure Naturali vel Divino: ergo.*

Oppones 1. quod meum non est, sed alteri jam traditum, valide tradi tertio non potest spectato Jure Naturali: sed Religionem professus per votum solenne non amplius habet dominium sui corporis, utpote jam DEO consecrati & totaliter traditi: ergo. 2. Qui jam se tradidit uni uxori per Matrimonium carnale, nec de Jure Naturali & Divino se rursus valide tradit alteri uxori vivente priorè: ergo nec ille valide se tradit, qui se jam tradidit prius DEO per Professionem Religiosam. 3. Supposita solennitate voti, per quam traditur plenè corpus DEO, Jus Naturæ impedit idem corpus denuo tradi homini: ergo. 4. In *can. 17. caus. 27. q. 1.* jubentur Matrimonia post votum solenne contrahentes separari verbis Domini & Canonica auctoritate: ergo non tantum Jure Canonico, sed etiam Divino,

sunt nulla. 5. Ex natura rei licitum est à statu imperfectiore ad statum perfectiorem transire, ut patet in transeunte à Religione minus stricta ad strictiorem: ergo etiam à conjugio carnali etiam consummato ad spirituale per Professionem Religiosam. 6. Votum solenne Ordinibus sacris annexum non dissolvit Matrimonium ratum Jure Ecclesiastico: ergo nec votum solenne Professionis Religiosæ.

R. ad 1. *retorq.* in voto simplici castitatis, quod spectato Jure Naturali & Divino non differt à solenni, sed tantum Jure Ecclesiastico. In forma *dist. Ma.* quod meum non est, sed jam alteri traditum, tradi tertio non potest traditione ejusdem rationis. *C. Ma.* diversæ rationis. *N. Ma. & dist. Min.* sed professus Religionem non habet amplius dominium sui corporis utpote DEO jam traditi traditione & titulo Religionis, non verò *Justitia C. Min.* titulo justitiæ, quo postea corpus suum tradidit conjugi. *N. Min.* Sicut res uni jam obligata & tradita titulo Justitiæ tradi adhuc alteri ex justa causa potest titulo Religionis, ut patet in conjugato, qui vel cum consensu conjugis, vel propter adulterium conjugis, licet ac valide ingreditur Religionem, ita non apparet, cur non etiam vicissim DEO obligatus & plenè traditus titulo Religionis nequeat ex justa causa se tradere conjugi titulo justitiæ spectato Jure Naturali. Ad 2. *transm. Ant. N. Conf.* quia qui alteri conjugi per secundum Matrimonium se traderet, traderet se titulo Justitiæ, quo ipso jam erat obstrictus & traditus primæ: qui verò profiteretur Religionem, se DEO tantum titulo Religionis tradit. Ad 3. *N. Ant. vel dist.* impedit denuo tradi homini eodem titulo Religionis. *C. Ant.* diversò titulo, nimirum Justitiæ. *N. Ant. & Conf.* Quod idem homo possit plurium dominio subijci ex diversis titulis & traditione diversæ rationis, patet in servo, qui Matrimonium contrahit; is enim domino suo obstrictus est titulo Servitutis, uxori autem titulo Matrimonii. Vel dic, supposita solennitate voti ab Ecclesiastico Jure introducta Professionem repugnare Matrimonio Jure Naturali quoad usum Matrimonii, qui ratione voti fit illicitus, non quoad vinculum Matrimonii. Ad 4. Ibi vis Matrimonium solvendi refertur in Verbum Domini, quatenus Christus dedit consilium continentie perpetuæ, in *Canonicam auctoritatem* verò, quatenus SS. Canones dederunt voto solenni continentie, in Professione Religiosa incluso, vim dirimendi Matrimonium Ratum. Ad 5. Hoc argumentum probaret, etiam rem uni jam donatam posse postea adhuc donari Ecclesiæ; quia donatio Ecclesiæ facta per se magis placet DEO. In forma *dist. Ant.* Ex natura rei licitum est ei, qui sui adhuc juris est, liber, & nondum ligatus. *C. Ant.* qui sui juris non amplius est, & jam ligatus. *N. Ant. & Conf.* Caterum nec à laxiore ad strictiorem Ordinem licet transire sine licentia petita prioris Prælati: imò non liceret etiam hac petita, nisi

nisi Jus Ecclesiasticum daret facultatem, c. 5. 7. 18. de Regular. Nec per hunc transitum mutatur servitium ejusdem domini, sicut tamen in nostro casu mutaretur. Ad 6. N. Conf. quia vis dissolvendi Matrimonium defecto non est concessa voto solenni continentiae Ordinibus Sacris annexo. Extrav. un. Joan. XXII. de Voto, bene tamen voto Professionis Religiosae.

14. Quæres, an etiam Vota Religiosa, ab hominibus Societatis JESU statim post Novitium edi solita, dirimant Matrimonium contrahendum, & dissolvant Matrimonium Ratum? R. ad 1. quamvis sint simplicia tantum, tamen faciunt veros Religiosos, & dirimunt Matrimonium contrahendum. ita decidit Gregor. XIII. in Bulla, *Ascendente Domino* ann. 1584. graves censuras contorquens in eos, qui huic constitutioni contradicere ausi fuerint. R. ad 2. cum communis contra paucos: Matrimonium Ratum non dissolvunt: quia nec ex natura sua hanc vim habent, nec ex Jure communi positivo, quod tantum Professionis Religiosae voto solenni tribuit hanc vim; nec ex *Constit. Ascendente cit.* quia Gregorius ibi loquitur tantum de Matrimonio contrahendo. Oppones. Si Matrimonium Ratum non dissolvatur per vota simplicia Societatis, conjux in sæculo relicta debet expectare Professionem ingressi Societatem, quæ post multos annos primum fieri assolet, & apud quosdam omnino nunquam, ita ut tanto tempore non possit alteri nubere: quod est nimis durum. R. propter hoc argumentum Societatem ingressus post primum Novitiatum annum ad Professionem statim admittendus foret, ut putat Suar. & alii.

15. Dico 2. Votum simplex Castitatis perpetuæ, ingrediendi Religionem, suscipiendi Ordines Sacros, & non nubendi, regulariter impedit quidem, non tamen dirimit, Matrimonium contrahendum, h. e. facit illicitum, non verò invalidum. 2. Pariter & contractum non dirimit, sed usum illicitum, casu quo fuerit votum *Castitatis*, ita ut vovens non possit petere debitum conjugale. 3. Si verò sit votum *Religionis*, vel *Sacri Ordinis*, vel *non-nubendi*, usum Matrimonii consummati non facit illicitum, sed tantum facit, ut novum Matrimonium, casu quo prius dissolveretur per mortem, illicitè contrahatur. Pars 1. constat ex c. un. de Voto in 6. c. 3. 4. 6. h. t. Ratio; quia votum hujusmodi ex natura sua prohibet Matrimonium: quia verò nullibi est expressum in Jure, quòd Votum simplex dirimat Matrimonium, istud validè contrahitur. Addidi, regulariter, quam limitationem referas ad solum votum *Castitatis*; nam licet, stante hoc voto, contrahitur Matrimonium modo extraordinario, si scilicet contrahatur cum pacto servandi perpetuam continentiam, quod juxta nos fieri potest: pariter neque contra votum peccaretur, si cum animo ante consummationem ingrediendi Religionem con-

traheretur Matrimonium. Econtra vota simplicia Societatis JESU etiam irritant Matrimonium contrahendum juxta superiora dicta. Pars 2. sumitur ex c. 3. de consecr. conjug. & c. placet 12. eod. eò quod votum castitatis ante initum Matrimonium (imò & post illud) promissæ tenet, & urget adhuc, cum possit observari à vovente sine præjudicio conjugis, scilicet non petendo debitum conjugale, vel novum Matrimonium, priore dissoluto, non contrahendo: reddere tamen debitum licetè potest, imò tenetur, c. 11. eodem can. 1. caus. 33. q. 3. quia altera pars, à voto immunis, per contractum Matrimonii acquisivit jus in corpus conjugis: nemo autem jure suo sine culpa privari debet. c. 6. & 10. de eo, qui cognovit. Quia verò talis vovens est in perpetuo periculo transgressionis voti, optimè facit, si petat dissolutionem ad petendum debitum. Pars 3. inde colligitur, quia si Matrimonium jam est contractum, materia voti de non-nubendo, de suscipiendis Sacris Ordinibus, imò, si consummatum iam sit, etiam de ingredienda Religione, hic & nunc reddita est impossibilis, usque dum nempe solvatur Matrimonium jam initum, aut accedat consensus conjugis in susceptionem Sacri Ordinis, aut ingressum Religionis, debitò modò positus. Adde, quòd vovens non nubere, vel suscipere Ordinem Sacrum, vel ingredi Religionem, castitatem non promiserit, vel saltem nondum actu: nihil ergo ipsum impedit, ut petere debitum conjugale nequeat. Ex quibus patet, quatenus vota recensita, licet convenient in hoc, quòd singula impediunt Matrimonium, alios tamen diversos sortiri effectus quoad obligationem, quam inducunt.

Dico 3. Votum simplex castitatis perpetuæ, Religionis, Sacrorum Ordinum, vel Cælibatus, dirimit seu irrita facit Sponsalia post votum contrahenda. 2. Non verò jam prius ante votum contracta ex parte voventis. 3. Licet vovens ingressum Religionis post celebrata Sponsalia possit ac teneatur illa dissolvere ingrediendo Religionem. Pars 1. est per se clara: si enim valerent Sponsalia, post votum castitatis &c. inita, obligarent ad illicitum, scilicet ad Deo fidem violandam: sed obligare ad illicitum non possunt. per c. 69. de R. 7. Saltem obligarent ad statum, in quo propinquum foret periculum violandi votum. Pars 2. sumitur ex c. 5. h. t. vi cujus poterat & debebat femina non obstante voto postea emissio nubere illi, quocum contraxit Sponsalia, & non alteri: maxime autem inde, quòd DEUS non acceptet votum rei, jam alteri per Sponsalia promissæ, & in præjudicium alieni juris. Confirmatur: post inita femel Sponsalia licitum non est sponso sine consensu sponsæ in cælibatu manere, castitatem perpetuam servare &c. ergo ad hujusmodi se per votum obligare nequit valde: ergo votum non valet, consequenter non habet vim dissolvendi Sponsalia. At-

se sentiunt Sanch. l. 1. d. 45. n. 9. de Sponsal. Suar. 10. 3. de Relig. l. 9. c. 7. n. 12. Gobat. Less-Laym. Lug. Palao, Barb. Pirh. Zöf. &c. contra Pontium, Henric. Tanner, &c. Ad didi tamen, ex parte voventis; nam altera pars, si resciat, compartem post inita Sponsalia edidisse votum castitatis &c. liberè potest rescire, si velit; eò quod vovens censetur ex sua parte Sponsalibus renuntiassè. Pars 3. eruitur ex c. 2. & 7. de convers. conjug. ubi habetur, quod Sponsalibus & Matrimonio Rato inlit hæc conditio, nisi statum Religiosum elegero: ergo votum ingrediendi Religio-nem, etiam post Sponsalia editum, licite fit, consequenter & valide; cum sit contra jus alteri absolutè quæsitum: ergo talis potest, imò obligatur, vi talis voti ingredi Religio-nem, & sic Sponsalia rescindere. Ex parte ingredientis Novitiatum non statim; bene tamen ex parte alterius statim solvuntur, uti sit. l. 1. n. 60. seq. docuimus.

17 Oppones 1. contra 2. membrum Assertionis. Sponsalia semper contracta esse cen-sentur sub hac conditione, nisi meliorem statum, v. g. calibatum elegero: ergo per votum, quo se quis obligat ad talem statum, irritantur. Confirmatur: promissum non in-fringit, qui in melius illud commutat. c. 3. de Ju-risjur. sed hoc facit sponsus vovens castita-tem: ergo non violat datam sponsæ fidem, sed in melius commutat, quod promissit. 2. Ex duobus vinculis obligat fortius: sed votum, quo se quis adstringit DEO, Supremo Do-mino, ad statum perfectiorem, est fortius unque, quàm Sponsalia, per quæ quis se ob-ligavit homini tantum. 3. In c. 5. cit. debuit mulieri poenitentia injungi, quod per nu-ptias violare voluerit emissum post Spon-salia votum continentia simplex, & insu-per licentia nubendi concessa ipsi est tan-tum dispensativè: ergo votum valuit, &c. ad 1. N. Ant. nec enim ex natura rei inest hæc conditio Sponsalibus; quia homo non tenetur eligere statum perfectiorem, neque ex dispositione Juris, excepta conditione, nisi statum Religiosum elegero c. 2. & 7. cit. Ex-trav. un. Joan. XXII. de Voto. Dein eodem Jure dicam, quod ipsi Matrimonio, etiam consummato, inlit talis conditio: ergo per votum perfectioris status illud dissolvitur. Ad Confirmationem dist. Ma. non infringit, qui commutat in melius sine injuria tertii. C. Ma. qui cum injuria tertii. N. Ma. imò suppositum, quod possit esse melius, quod neque bonum esse potest: at bonum esse nequit, quod fit cum injuria alterius, uti votum post Sponsalia. In c. 3. cit. est sermo de promissione DEO facta, cui si subroge-tur melius aliquid, censetur DEO gratus esse, & fit ista mutatio sine injuria DEI. Ad 2. Si illud vinculum in se fortius hic & nunc sit validum, & verè existat. C. Ma. Si non sit validum, & revera non existat. N. Ma. Votum post Sponsalia editum nullum est & invalidum. Ad 3. Ibi fuit mulieri poeni-tentia injuncta, quia fidem mentita est, & per Lib. IV. R. P. Viri Pichler.

votum repudiavit sponsum, ipsa verò alteri postea nubere voluit, quod dispensativè fuit ipsi concessum; quia votum valuit non in præjudicium prioris sponsi, quasi per illud fuisset deobligata, sed in proprium præjudi-cium, ut alteri, quàm illi, cui fidem dedit, & postea mentita est, nubere non posset li-cite: non ergo punita, aut dispensativè per-missa fuisset nubere, si voluisset, uti debue-rat, priori sponso nubere; sed quia alteri voluit nubere.

Quares, an in casu, quo votum Castita- 18 tis vel Religionis præcessit Sponsalia, hæc etiam irrita sint, quando istis accedit deflo-ratio, & adhuc standum sit pro voto? &c. Mihi videtur, etiam hoc casu standum pro obligatione voti, etiamsi sponsa deflorata fuerit ignara voti, & damnum patiaturs gra-ve, alio modo, quàm Matrimonio secutò, non reparabile. Ita P. Schmier de Sponsal. p. 1. c. 3. n. 23. cum Navar. Vivaldo, Rosi-gnolo, & aliis contra P. Schmalzgrueber h. r. n. 99. ubi post accuratam variorum ca-suum distinctionem & limitationes varias cum Sanch. Vasq. Pontio, Palao, P. Wiest-ner, & ut ait, communi sententia resolvit, tunc obligare Sponsalia præ voto prius emissio, quando sponsa fuit voti ignara, & insuper ex defloratione damnum grave, ali-ter quam per Matrimonium non reparabi-le, pateretur. Sed nostra responsio illimi-tata probatur 1. Sponsalia post votum emis-sa non obligant per se & ratione sui, utpote nulliter inita: neque ratione deflorationis; cur enim ex actu peccaminoso firmentur Sponsalia per se irrita? neque ratione illati damni aliter non reparabilis; quia propter damnum tertii, præsertim ex malitia illatum, & maxime si accessit culpa damnum pa-tientis, uti ferè contingit in nostro casu, non debet alius privari jure suo jam quæsito: propter quam causam superius Tit. IV. n. 3. docui, quod Sponsalia priora non cessent obligare, si posteriori sponsæ per defloratio-nem damnum grave non reparabile, nisi per Matrimonium, est illatum: sed DEO per votum antecedens jam est jus quæsi-tum &c. ergo Sponsalia votum subsecuta in præsentī casu non prævalent voto, nec obligant. 2. Non licet rem uni donatam iterum furari ad compensanda damna alteri injustè illata: ergo nec licet corpus semel DEO consecratum per votum rursus eidem quasi furari tradendum scorto vel sponsæ defloratæ, ad illata illi damna compensanda. 3. Videtur rationi dissonum, & res scandali plena, ut quis per scelus tum proprium, tum fornicariæ complicitis, licet voti ignaræ, à voto se liberare pro libitu valeat, & ex de-lictò reportet commodum votifragus spon-sus. 4. Sponsalia ante votum inita obli-gant non obstante voto subsequente casti-tatis: ergo & vicissim votum ante Spon-salia editum obligat non obstantibus istis votum subsequentibus, juxta notam regulam Juris 54. in 6. qui prior est tempore, posterior est Jure. N

Oppo-

Oppones 1. Votum non obligat rebus notabiliter mutatis: sed, si supervenit defloratio sponsæ, ex qua ipsi oritur grave damnum, res notabiliter mutantur: ergo. 2. Votum eleemosynæ non stringit voventem, qui postea alteri intulit grave damnum, nec istud refarcire potest, si summam, quam pro eleemosyna per votum destinavit, largiatur in eleemosynam: ergo à pari. 3. Obligatio Justitiæ est fortior, quam obligatio Religionis: & hinc ære alieno gravatus non potest ingredi Religionem, quam prius vovit, si prudens sit spes, quod manens in sæculo creditoribus satisfaciatur: sed deflorator sponsæ secutò inde damnò gravi obligatur illi ex Justitia, DEO autem tantum ex Religione: ergo. 4. Votum procedit ex mera liberalitate erga DEum: Sponsalia autem ex contractu utrinque oneroso: sed utique hæc posterior obligatio stringit fortius, quam illa prior: ergo. 5. DEus non acceptat promissionem sibi factam, quæ sine gravi alterius damno impleri non potest: ergo neque continuat acceptionem voti, quod incipit esse damnosum alteri. R. ad 1. *dist. Ma.* quando notabilis mutatio rerum supervenit sine culpa voventis, vel etiam illius, cui fit votum damnosum, *trans. Ma.* quando ex culpa voventis, vel etiam illius, cui votum fit damnosum. *N. Ma.* Non debet esse in potestate voventis, per scelus proprium se deobligare, & multò minùs credendus est DEus cedere suo jure, quando etiam intervenit culpa posterioris promissionis, damnum patientis. Ad 2. *trans. Ant.* quod non est adeò certum, *N. Conf. cum parit.* quia DEus per votum eleemosynæ non acquirit jus ad rem certam ac determinatam, per votum verò castitatis vel Religionis acquirit jus ad rem certam, scilicet ad corpus voventis: qui autem habet jus ad rem certam, præfertur aliis, qui simile jus non habent, vel tempore posterius. Ad 3. *N. Ma.* saltem si obligatio Religionis præcedat obligationem Justitiæ. Quare DEus, cui per virtutem Religionis aliquis obligatur, & quidem prius, sit deterioris conditionis, quam homo, cui quis obligatur ex Justitia, & tempore posterius, atque homini non præferatur? Adde, quòd deflorata teneri videatur ex charitate, ut ipsa potius patiatur damnum temporale, quam ut deflorator spirituale, quod incurrit violando votum. Si ære alieno gravatus, qui antecederet vovit Religionem, in perpetuum abstinere deberet à Religione, eò quòd prudenter sperare non posset, se unquam satisfacturum creditoribus manentem in sæculo, dicerem, eundem teneri Religionem ingredi non obstante ære alieno, & tunc foret paritas cum nostro casu, in quo vovens, si duceret defloratam, per se redderetur impotens perpetuò ad executionem voti, cum Matrimonium ex se sit impedimentum Religionis: si autem solum ad tempus propter æs alienum debeat differre ingressum Religionis, non est paritas

cum nostro casu. Ad 4. Imprimis argumentum probaret, quòd Sponsalia forent præferenda voto anteriori, et si nulla defloratio sponsæ, nullum damnum exinde sequeretur. Deinde altera obligatio Sponsalium Justitiæ nulla est; cum Sponsalia non valeant, & sic fortior utique non sit illorum obligatio. Deinde *N. Min.* si quis enim Titio prius ex liberalitate rem donasset, non posset postea eandem per contractum utrinque onerosum vendere Cajo. Ad 5. *N. Conf.* qui enim prior est tempore, prior est jure, quo propter alterius damnum cedere non tenetur. Nec de DEO præsumendum, quòd cedat, præsertim si damnum sequatur ex culpa voventis, vel etiam ipsius sponsæ, licet damnum patientis.

Dubitabis, an post Sponsalia, præsertim jurata, emittens votum Religionis ingrediendæ possit vel debeat prius contrahere Matrimonium Ratum cum animo non consummandi, ac tum ingredi Religionem? R. mihi videtur, id nec licitum, nec obligatorium esse. *Sanch. l. 1. de Matr. d. 4. n. 7.* Suar. Mastr. Palao & communiter, contra Navar. Ant. de Butrio &c. Quòd obligatorium non sit, inde eruitur, quòd Sponsalia non jurata, tale votum antegressa, non obligent ad Matrimonium Ratum prius contrahendum, ita ut non liceat immediatè ingredi Religionem: ergo nec jurata obligant; quia juramentum sequitur naturam actûs, cui adjicitur. *c. 25. de jurejur.* Quòd autem nec licitum sit, suadetur 1. Quia contrahens se exponit manifesto periculo mutandi animum, & consummatò Matrimonio violandi votum. 2. Quia inconveniens videtur, ut quis alteri det jus in suum corpus, & ad id (nempe actum conjugalem) se obliget, quod implere non intendit. 3. Quia talis decipit sponsam, eique grave infert incommodum, dum cogit, ut sine nuptiis maneat, donec ipse vel emittat Professionem, vel revertatur. Excipe, nisi Matrimonium foret necessarium ad vitandum scandalum, vel præjudicium sponsæ, fors defloratæ, oriturum.

Oppones 1. In *c. commissum 16. de Sponsal.* dicitur de eo, qui privata lege, seu voto, se obligavit ad Religionem post jurata Sponsalia. Quòd rursus sit ei Religione juramenti servatò prius contrahere (Matrimonium Ratum) & postea, si elegerit, ad Religionem migrare: ergo licitum est tali prius ingredi Religionem, si non omnino obligetur. 2. Omne juramentum est servandum, quod sine peccato & præjudicio tertii servari potest. *c. 6. d. 25. de jurejur.* Sed, qui prius contraxit Sponsalia jurata, potest Matrimonium contrahere sine peccato, & præjudicio tertii; cum utique peccatum non sit Matrimonium contrahere cum ea, cui quis promissit, modo non consummet contra votum. 3. Debitum non licet ingredi Religionem ante solutionem debiti, si solvere possit: ergo nec sponsa ingredi Religionem prius, antequam solu-

vat debitum, quod contraxit per Sponsalia, & ad 1. omnis aliorum responsionibus, ibi sermonem esse de tali, qui necdum firmiter statuerat Religionem ingredi, & votum Religionis necdum emiserat, quia Pontifex dicit, *postea, si elegerit*: per verba *privata lege* hic non intelligitur votum, uti notant cum Hostiensis, sed vel lex charitatis DEI, vel intuitus internus Spiritus S. ad statum perfectiorem inclinantis. Ad 2. *N. Min.* quia probavimus, Matrimonium tali casu ordinari sine peccato non posse contrahi. Dein *N. suppositum*, quod iuramentum Sponsalibus adjectum fuerit absolute validum, sed tantum conditionate, *nisi elegero Religionem*. per 6. 2. & 7. *citr.* ergo talis non agit contra iuramentum. Ad 3. *N. Conf. & suppositum*, quod talis absolute fuerit obligatus Sponsalibus, aut adjecto iuramento, quia habent imbibitam conditionem, *nisi Religionem elegero*. Dein argumentum probaret, Sponsalia etiam non jurata posse vel debere prius executioni dari, quam intretur Religio, etiam voto promissa.

TITULUS VII.

De eo, qui duxit, quam polluit per Adulterium.

SUMMARIUM.

1. 2. Impedimentum Criminis dirimens non contrahitur sine adulterio, vel conjugicidio, quod quadruplici in casu contingere potest.
3. 4. Quid requiratur, ut per adulterium contrahatur.
5. Quid, ut per conjugicidium.
6. 7. 8. Probabile est, impedimentum Criminis non contrahi ab illis, qui ignorant suo delicto illud à Jure esse annexum.
9. Qui dispenset in impedimento Criminis.

Sciendum 1. in hoc titulo proponi impedimentum Criminis, quod quia ordinariè & in tribus casibus oritur ex Adulterio interveniente, & tantum in uno casu ex Conjugicidio, ideo in Rubrica tantum fit mentio de Adulterio. Quamvis verò etiam impedimentum *Merus*, & *Raptus*, involvat crimen, neutrum tamen vocatur Criminis impedimentum, & neutrum per modum pœnæ, saltem principaliter, introductum est: itaque ad Impedimentum Criminis necessariò vel Adulterium, vel Conjugicidium, vel utrumque, cum certis tamen adjunctis, intervenire necesse est. De Jure Antiquo dabatur quidem duplex impedimentum Criminis, *Impediens*, idque multiplex, sed hodie abrogatum, uti annotavimus *tit. I. n. 92.* & *Dirimens*, quod quadruplex est, hoc titulo prodictum, & eo sine introductum, ut in actuali conjugio existentes, & alienis amoribus irretiti, per inhabilitatem ad Matrimonium cum persona illicite adamata, tanquam per pœnam, absterreantur ab adul-

teriis, & conjugum occisionibus. De hoc igitur, scilicet

De Impedimento Criminis.

Sc. 2. Illud contrahi quadrupliciter. 1. Per adulterium cum promissione Matrimonii futuri post mortem conjugis cum complice ineundi. 2. Per Adulterium cum promissione Matrimonii de presenti, seu cum Matrimonio actualiter attentato (utique invalidè) cum complice, dum prior conjux est adhuc in vivis. 3. Per adulterium una cum conjugicidio. 4. Per conjugicidium sine adulterio, seu per *machinationem* in mortem, ut vocant, conjugis effectu secuto ex mutua conspiratione eaque intentione, ut duo illi in mortem conjugis machinati Matrimonium ineant. In his 4. casibus, quorum duo primi continentur in *c. 1. 2. 4. 6. 7. & fin. h. t.* posteriores duo in *c. 1. 3. 6. eod. & c. 1. de convers. infidel. cum can. 5. caus. 31. q. 1.* inducitur impedimentum dirimens Matrimonii, sed tantum inter illos duos, qui adulterium cum promissione Matrimonii vel conjugicidio, aut conjugicidium cum intentione contrahendi Matrimonium, perpetrarunt; non verò se extendit ad alias personas non complices, seu delicti non participes, ut colligitur ex *citr. cc. præsertim c. 4.*

Dico 1. Ut adulterium inducat impedimentum dirimens, requiritur 1. ut ipsi accedat vel promissio Matrimonii futuri, aut contractus Matrimonii de presenti cum adultera (vel adultero) vivente adhuc priori conjuge: vel machinatio in mortem, seu conjugicidium, cum animo contrahendi cum adultera Matrimonium: adeoque adulterium solum nunquam sufficit. 2. Ut adulterium sit perfectum. 3. Et formale ex utraque parte; hoc est uterque debet scire, alteram partem esse conjugatam. 4. Ut tam adulterium, quam promissio, vel attentatio Matrimonii, sit facta adhuc vivente priori conjuge. 5. Ut promissio seriò sit facta. 6. Et pure. 7. Atque ab altera parte insuper acceptata. 8. Nihil tamen refert, an adulterium præcesserit promissionem vel attentationem Matrimonii, sive ista adulterium. Pars 1. constat ex *c. 5. 6. citr.* sicut autem solum adulterium non sufficit, ita nec sola promissio, vel attentatio Matrimonii non sufficit. *c. fin. citr.* Pars 2. sumitur ex *d. 6. fin.* & inde, quod dispositiones odiosæ debeant strictè, & cum effectu accipi; adeoque adulterium imperfectum ex defectu copulæ, de se idoneæ ad generationem proles, non comprehenditur in Legibus, hoc impedimentum in pœnam adulterii statuentibus. Pars 3. ex *c. 1. 2. 7. eod.* & ex hac ratione, quia hoc impedimentum habet rationem pœnæ ob commissum adulterium: ergo requirit scientiam ex utraque parte, quod committatur adulterium. Nec sufficit, licet utraque pars sit in conjugio, & sciat proprium conjugium; si tamen

N 2

una